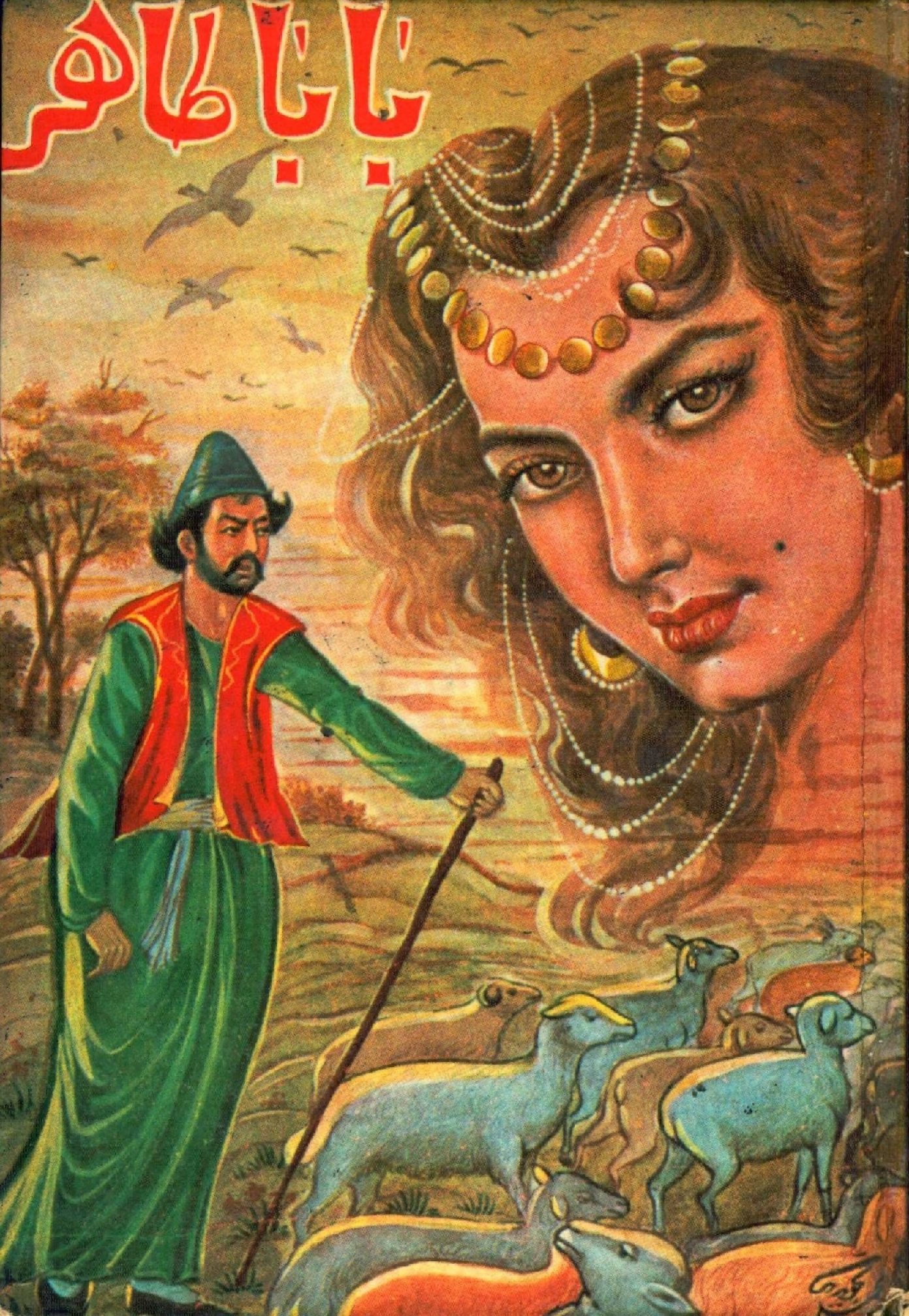
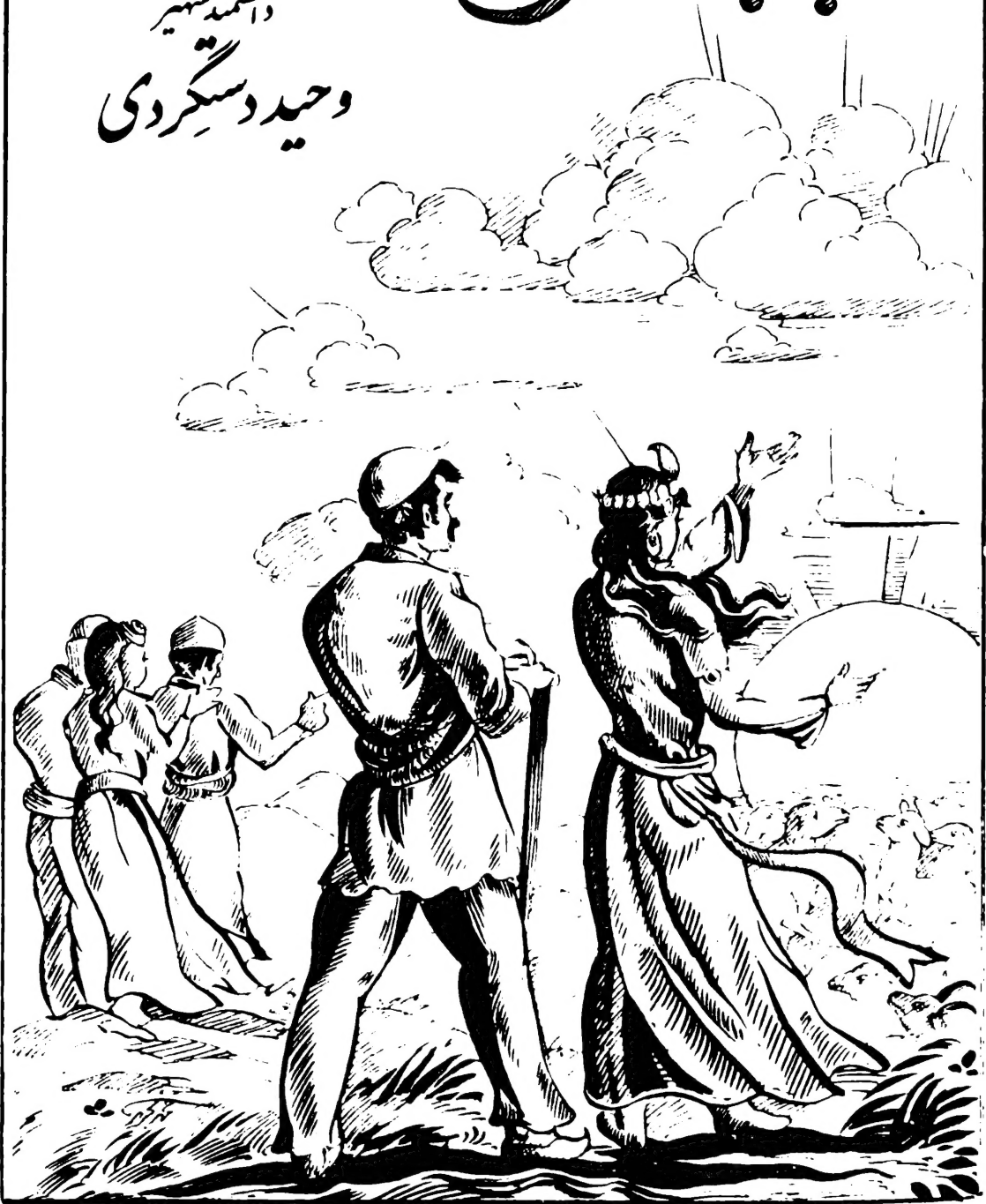

بابا ماہر

بابا جان

از روی نسخ تصحیح شده
دانشمند شهیر
وحید دستگردی

گفتار ششم

بابا طاهر عریان گویند و ایست که در سر اسرار ایات فارسی دبا زبان
 دل و احساس سخن گفته و همین جبت و دیتبایش بیش از آثار دیگر گویندگان
 فارسی زبان از هزار سال پیش تا کنون پیوسته در دلهای حساس عارف و عامی دارد
 این عارف نامی در سرودن ترانه های شور انگیز خود هیچگاه پیرامون صنایع شعری
 نمشته و هلمات سنگین و غنچه کار نبرده و در فکر مضمون سازی و عبارت پردازی ننو
 و چنانکه از تاثیر بخش ثابت است جز آنچه دل شیدا و پر سوزش میخواسته است
 بزبان نیآورده و در واقع ترجمان امین روح و قلب حساس خود بوده است و سخن کز دل
 برون آید نشیند لاجرم در دل .

در میان گویندگان بزرگ ایران چندین شاعر و عارف مشهور هستند که گذشته از هم نشینی
 خواص مهر دلی از اعلی فوق و حال و عالی و دانی مقامی دارند اما در دیتبیهایی یا طاهر را مردم بیشتر
 میخوانند زیرا ممکن است مثلاً کسی تعصب بر او داشته باشد یا مردمی موافق نشان ندهند یا

بسیاری از مردم عادی درصحنه علقه می، از درک لطافت دقیق سعدی حافظ
بازمانده اند اما کیست که از لحظ لری و دلپذیر بابا طاهر تا احاط روح و دل خود متاثر نشود
و سوز درون این عارف بزرگ را بدستی در نیابد و سحر نگردد؟ و در این باره هیچ فرقی بین
ادیب شهرو عامی و روستا نمی توان قائل شد چه آنکه خود از خواندن کتاب هم ناتوان است
از شنیدن این دو بیتها همان تأثیر و جذبه را خواهد یافت بسیارند که نوشتن الغائبانند
اما نمی از اشعار بابای سحره دلان را در حفظ دارند و آنرا هم نمک هم هم پیش دل خویش میدارند
اما از زندگی روزمره بابا طاهر طلاعات جامعی در دست نیست آنچه تذکره نویسان درباره
حیاتش نوشته اند وقتی از پیرایه عبارات ادبیانه پرسته شود جز چند سطر باقی نماند. تاریخ
زندگانی بابا را در قرن چهارم یا پنجم و ششم نیز نوشته اند: مجمع الفصحای تاریخ فوت او را قبل از
ضبط کرده ولی بعضی دیگر در معاصر خواجه نصیر طوسی در قرن هفتم دانسته اند و قول اول مستوفی
نزدیکتر میباشد. آنچه مسلم است بابا طاهر عریان از مردم بمبدان از علما و عرفای بزرگ
خویش بوده و در کتب صوفیه کرامات بسیاری برای وی نقل کرده اند و فراروی دست

مقدمه

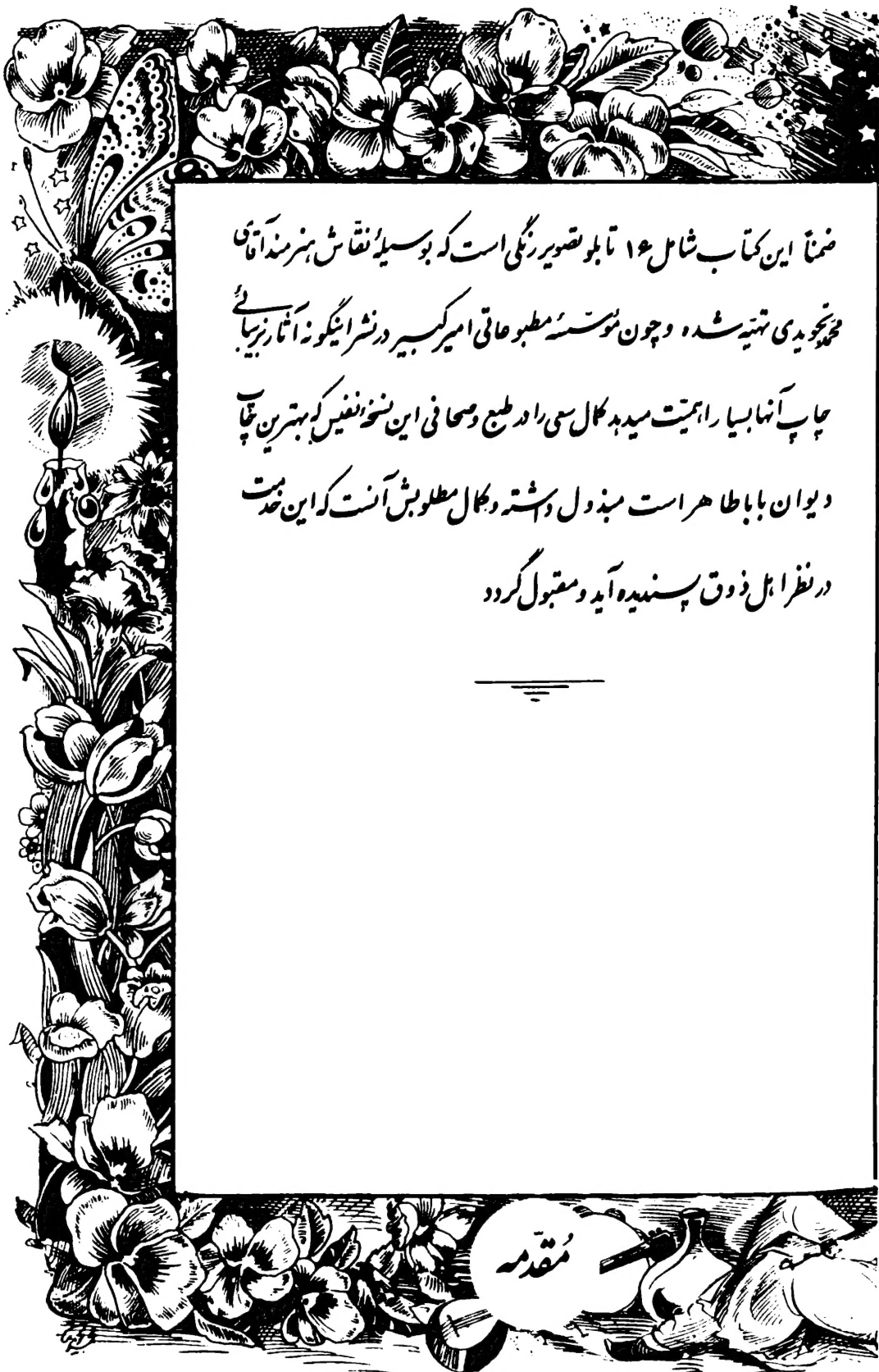

غربی همدان و مطاف اهل دل است .

از آثار باباطاهر آنچه بجا مانده و شناخته شده عبارت از مقداری قطعات
حکمتی و عرفانی بر زبان عربی و چند غزل بر زبان فارسی و دوبیتیهای اوست .

دوبیتیهای باباطاهر از آغاز پیدایش صنعت چاپ در ایران تاکنون بسیار
و بسیار بطرزهای گوناگون چاپ شده ولی گذشته از چاپهای انتقادی و یا ترجمه‌ای
که بواسطه عدم آشنایی از مستشرقین انجام شده صحیح‌ترین نسخه چاپ ایران نسبت
به سید مرحوم وحید دستگردی بطبع رسیده بود و این نسخه حاضر با مقابله و
همان چاپ صورت گرفته است . دوبیتیهای مندرج در این کتاب دو
قسمت است : قسمت اول شامل ۵۹۲ بیت است که نسخ خطی معتبر
آنرا به باباطاهر مدلل نموده و قسمت دوم شامل ۱۴۰ بیت است که بواسطه
تفاوت سیاق عبارت یا عدم کفایت دلایل انتساب آن به باباطاهر مورد تردید
است تا سندی معتبر بعد از بدست آید و تحت و سقم آنرا ثابت کند .

ضمناً این کتاب شامل ۱۶ تابلو تصویر رنگی است که بوسیله نقاش هنرمند آذانی
محمدنجویدی تهیه شده و چون مستند مطبوعاتی امیرکبیر در نشر اینگونه آثار زیبا
چاپ آنها بسیار اهمیت میدهد کمال سعی را در طبع و صحافی این نمونه نفیس که بهترین چاپ
دیوان باباطاهر است مبذول داشته و کمال مطلوبش آنست که این محدث
در نظر اهل ذوق پسندیده آید و مقبول گردد

دیوان باباطاهر عریان
مستزاد کامل دیوان باباطاهر عریان بنصیریه و دستنویسهای مشکوک
بصیح مرحوم وحید دستگردی

نقادیراز : محمد تجویدی - خطاز : جواد شیرینی
باشانزده تابلوی رنگین
از انتشارات

مؤسسه انتشارات امیرکبیر

۲۵۳۵ شاهنشاهی

چاپ و صحافی : چاپخانه سپهر، تهران

چاپ ۱۱

تن محنت کشی دیرمُ خدایا دل حسرت کشی دیرمُ خدایا
ز شوق میکن و داد و غریبی بسینه آتشی دیرمُ خدایا

بی تہ یارب بستان گل مرویا اگر ز رویا کسش هرگز مہویا
بی تہ هر کس بخند لب کشتار زخمش از خون دل هرگز مہویا

ببندم شال و میپوشم قدک را بنارم کردش چرخ و فلک را
بگردم آب دریا یا سر آبرو بشویم هر دو دست بی نمک را

تکه ناخوانده علم سوات

تکه سود و زیان خود نرانی

اگر دل دلبرو دلبسته کدام است

دل و دلبسته هم آیته و نیم

شب تاریک و بختان و موت

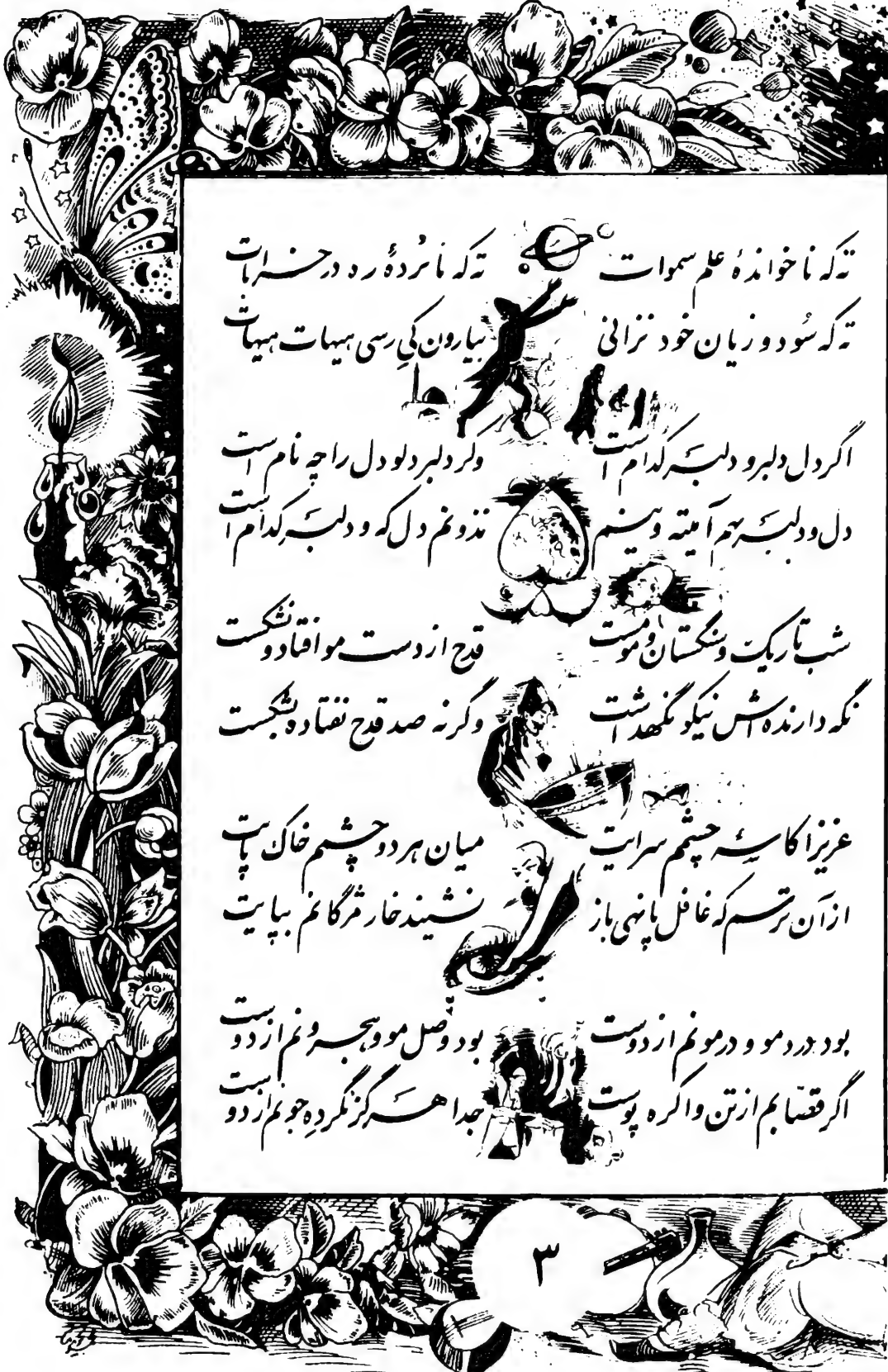
نکه دارنده اش نیکو گنجه است

عزیزا کایه چشم سرایت

از آن ترسم که غافل پانی باز

بود درد مو و در مو غم از دوست

اگر قصایم از تن واکره پوست

تو دوری از برم دل در برمیت
هوای دیگری اندر سرمیت
بجان دلبستم کز بر دو عالم
مقنای دگر جسته دلبرمیت

خرم کوهان خرم کوهان خرم دشت
خرم آنان که این آلایان گشت
وسی بند و وسی شنند و وسی نیستند
همان لوده و همان نامون همان دشت

بهار آمد صبح آورد دشت
جوانی هم محب باری بود و بگشت
سرتبر جوانان لاله رویه
دمی که موشان این لک بگشت

نی پرپی زیار و تفکارت
که واکیان گذشت باغ و بهار
تو یاد مود این مدت نکستی
مذاخم و اکمیان بی سرو کار

شیر مردی بدم دلم چه دشت
اجل قصدم کرده و شیر ز دشت
ز موشیر زیان پر نیز میگردد
چشم و امر گنجیندن دشت

یکی برزگیری نالون در این دشت
همیشت و همیگفت اید ریفا
بچشم خون فشان آلا میگشت
که باید گشتن و هشتن در این دشت

نفس شومم دنیا بهر نیت
تدو نسیم که شطربندی صیت
که تن از جگر موران پرورانت
هرزه بورم بمیدان جهانست

دلی دیرم حسد یاد محبت
لباسی باقم بر قامت دل
کز او کرم است بازار محبت
ز خود محنت و تار محبت

قضا پیوسته در گوشتم بواج
اگر گوهر بی خواهون نذاری
که این درد دل تو بی علاج
همین این جون تو که بی رواج

ز دست دیده و دل هر دو فریاد
بسا زم خجری نمیش ز پولاد
بر آنچه دیده بیدند دل کنیاد
زخم بر دیده تا دل گردد آزاد

خرم آنان که از تن جان نهند
ز جانان جان ز جان جانان نهند
بدر و دش خوگر نسالان
بدر و خوشیشتن در مان نهند

هر آنکس عاشق است از جان نهند
عاشق از کینه و زدن نهند
دل عاشق بود گرگ گرسنه
که گرگ از بی بی چوپان نهند

خوش آنان که هر شان ته ویند
گرم دمسر سخی ایم ته ویم
بشم آنان بویم که ته ویند

خوش آنونکه از پاس نهند
کنشت و کعبه و تچانه و دیر
سرای خالی از دلبر نهند

لاله کاران دگر لاله مکارید
باغبانان دو دست از گل بدید
اگر عهد گلان این بو که دیدم
بیخ گل بر بکنید و خار بکارید

غم عشقت بیابون پرورم کرد
بوگفتی صبوری کن صبوری
هبوای بخت بی بال و پر م کرد
صبوری طرفه خاکی بر سرم کرد

الحی کردن گردون شودند
یکی نایه فسلانی زنده و ابلی
که فرزند حبهان را جگلی برد
همی گویند فلان ابن فسلان برد

وگر شوشد که مو جانم بسوزد
برای خاطر یک سبز رنگی
گریبان تابداوغم بسوزد
همی ترسم که ایوغم بسوزد

خوش آنوکه سودای تو دیزد
بدل دیرم متسای کسانی
که سرپوخته در پای تو دیزد
که اندر دل متسای تو دیزد

خوش آنوکه هسته از بر نهند
چو محسنون رو نهند اندر بیابان
نه حرفی و انویسند نه بخوانند
در این کو مارون آه چنانند

موکه یارم سرباری ندارد

هنو واجن که یارت خواب نازد

شواغم خواب در مرز گلان کرد

باغبان دید که موگل دوستم کرد

کج و کج که کافه گچ میزد

براین آئین که موراجان دل د

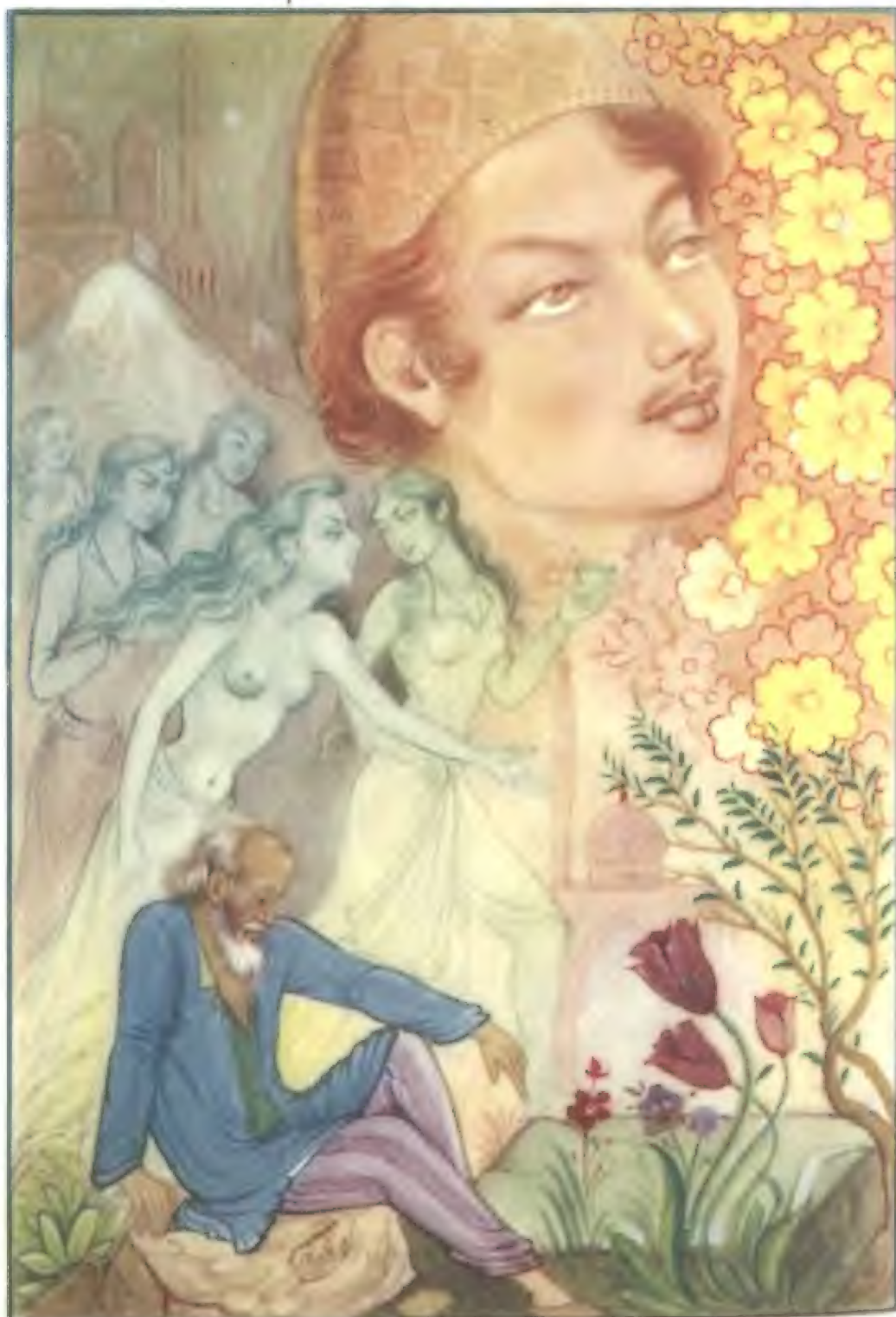
دلم بی وصل تو شادی مبینا

خراب آباد دل بی مقدمه

مرا نه سر نه سامان آفرید

پریشان خاطران رفتند خاک آفرید

بهار آمد صبحه اود در دشت جوانی هم بهاری بود و بگذشت

سرفتن جوانان لاله رویه دمی که موشان این بگذشت

الاله کو بهار اغم تہ تی یار
الاله کو ہسار ان ہفتہ بی
بنفشہ جو کف را غم تہ تی یار
امید روزگار اغم تہ تی یار

فلک زار و نزارم کردی آہ
میان تختہ نردم نشاندی
جد از کفند ارم کردی آہ
شش و پنجی بکارم کردی آہ

موآن ندم کہ نامم بیفتند
چور و زایہ بگردم کرد کویت
نہ خوان دیرم نہ مان دیرم نہ لیسگر
چو شوایہ بختان دانم

بدل نقش خیالت در شب تا
مژہ کردم بگردیدہ پرچین
خیال خط و حالت در شب تا
کہ تاوینم جمالت در شب تا

مسلمان تہ درد آموکیب
غریبی و اسیری سہل دیو
غریبی و اسیری و غم یار
غم یار مشکہ تا چون شود کار

جره بازی بدم رستم بنمخر
سیه دستی زده بر بال مویر
بوره غافل محسوس چشمه سارن
هر آن غافل چهره غافل خوره تیر

دل موبی ته دایم بیستاره
بجز آزار مو کاره نذاره
دو دس بر سر زنه چون طفل بخور
ز هجرت روز و شوا نیش مداره

دیدم آلا ای در دامن خار
و اتم آلا ای کی چسبنت بار
بگفتا باغبان معذور میدار
درخت دوستی دیر آورد بار

دمی بوره بوین عالم ته دلبر
دلم تنگه ششی با موب سر بر
ته کل بر سر زنی ای نوکل مو
بجای کل زخم مودست بر سر

دلم زار و دلم زار و دلم زار
طیسم آورید در دم کرید چار
طیسم چون بوین بر موی زار
کره در مون در دم را بس چار

تویی لوشک‌ترین و یاسمین‌بهر
از آن ترسی در آغوشم بیایی

گلش در زیر سنبلیلیه پرور
ز عشق آن گل رخسار سوری

مو که سرد بسیارم شود و ز
نه تبت دیرم نه جایم میکند

تکه زونی بمو چاره بسیارم
کسی وارم که کی بی روز وابی

بوره بلیل سبب الیم از سر سوز
تو از بجه گل پخیزه نالی

خداوند افسرداد دلم رس
بمه گویند طاهر کس ندارد

غم درد مواز عطار میسر
خلایق جلگی احوال پرسند

شوات راست و لگان میزنن میش
از آن کج لبست بوسی بوده

گل که خوم بدادم هیچ و تبش
برگاه الهی کی روا بو

ولا دنکم ولا دنکم ولا دنک
همه وارن بوبی نام و ننگی

دلی دیرم دلی دیوانه و دنگ
ازین دیوانگی روزی برآیم

خوش آنروزی که قبرم میگیرن
دو پادشاه و جان دریا بان

وای آنروزیکه در گورم کرن تنگ
نه پای آنگه از ماران گریزم

ولا پوشم ز دست جامه نیل
دم از مهرت زخم همچون دم صبح

خداوند امشب بیدارم ازین دل
ز بس نالیدم از نالیدم تنگ

شو و روزان در آزارم ازین دل
ز بس نالیدم از نالیدم تنگ

چرا آرزو عالی ایدل ایدل بدم اندر حسیالی ایدل ایدل
برو کجی نشین شکر خدا کن که شاید کام یابی ایدل ایدل

مگر شیر و پلنگی ایدل ایدل بود ایم بحبگی ایدل ایدل
اگر دستم رسد خونت بر یخجم بوسیم تا چه رنگی ایدل ایدل

لاله چین که بُستان لاله چین دل هر چه شان و آئه پس لاله چین دل
کرد کورم همه بیداشتم مو ته که ذو نوبیا و لاله چین دل

بشتم و اشتم که تیا ری کرد دل بیختم گریه و زار س کرده دل
بگردی و بخوئی یاری چون مو که از جان و دلت یاری کرده دل

ولا غافل ز بسجانی چه حاصل مطیع نفس شیطانی چه حاصل
بود قدر تو افرون از طایکت تو قدر خود منیدانی چه حاصل

یکی برزگری نالون در اینشت
بچشم خون نشان آله میکشت

همکشت و همگفت ایدرینا
که بایکشتن و هشتن در اینشت

ز بوی زلف تو مفتونم ای گل
من عاشق ز عشقت بیقرارم
ز رنگ روی تو دلخونم ای گل
تو چون لیلی دمن مجنونم ای گل

منم آن آجرین مرغی که فی الحال
مصور گر کشد نقشم بدیوار
بسوجم عالمی گر بر زخم بال
بسوجم عالم از تاشیه تمثال

خدا یا داد ازین دل داد ازین دل
چون داد خواهی داد و چون
که یکدم مونک شتم تا ازین دل
بگویم صد هزار دن داد ازین دل

الهی واکیشم واکیشم
همه از در بروند و تو آیم
موکه بیدست و پایم واکیشم
تو گر از در برونی واکیشم

باین بی آشنائی برکیاشم
همه که موبد تن و آت آیم
باین بی خامشانی برکیاشم
تو از در گر برونی واکیشم

اگر بخواهم در نواجم تو ذوقی حاجتسم را موچه و با هم
اگر بنوازم حاجت روا کن اگر محنت دوم سازی موچه با هم

اگر آبی بجانم و انوازم و گرنائی ز هجرانست که از م
بیادردی که داری بردلم نه بمیرم یا بسوزم یا بسازم

دوزلفونت بود تار و با هم چه میخوای ازین حال خرابم
تو که با موسسه یاری نداری چهارهمنیه شو آئی بخوابم

بروی دلبسته می گری ما یستم مکن منم گرفتار دلبستم
خدا را ساربان هسته میران که مودا مانده این قافلستم

مواز قلوبی تشویش دیرم گنه از برگ و بارون بشیرم
اگر لا تقصوا دستم بگیره مواز یا ولایت اندیش دیرم

ز دست چرخ وارون دادیم هزاران ناله و سر یادیم
نشسته دستاغم باخس و خار چگونه خاطره خود شادیم

موان آزوده بی خانم نم موآن محنت نصیب سخت جانم
موان سرشته خارم دریا بون که هر باد می وزد پیش دوام

بوره سوته دلان ناما بنایم ز دست یار بی پروا بنایم
بشیم بابل شیدا جلشن اگر میل نماند ما بنایم

بصحرایم گرم صحرائه و نیم بدیاب گرم دریاه و نیم
بهرجا بنگرم کوه و درودشت نشان از قامت رعنا و نیم

منیدانم که رازم واکه و اژم غم سوز و گدازم راکه و اژم
چه و اژم هر که دونه بنگره فاش دگر راز و نبیازم واکه و اژم

موکز سوتہ دلا نم چون نسا لم
نشته بیلان با کل بنال

بورہ سوتہ دلا ن گرد ہم ایم
ترازو آوریم غمها بسخیم

بورہ یک شومور کن و ثاقم
بطاق جفت ابروی تو سو کند

موان بجرم که در ظرف آدم
بر الفی الف قدی بر آید

موکه چون اشترم قانع بخارم
ازین حنج قلیل و بار سنگین

بشم و ششم ازین عالم بدرشم
بشمار چین و ماچین دورترشم
بگردلدار پیغامی فرستم
که گردوری خوشه من دورترشم

بوره روزی که دیدارته وینم
بوره بنشین برآم سالان و ماهاک
گل و سنبل بیدارته چلیم
که تا سیرت بوینم نازنینم

بعشقت ای دلار انگروستم
بدرت تو تا نشنوستم
بدل تخم و فایت کیشتم آخر
بمخمر اندوه و خواری نذر وستم

نروغم موکه سرگردان چرایم
بمدرمانشان بی درد داران
گهی کریان گهی نالان چرایم
نروغم موکه بی درمان چرایم

دل زار و حسرتیه چون نالم
بمواجن که چون و چندانالی
و خودم آتینه چون نالم
چو مرگم در کمینه چون نالم

بی تہ گلشن چہ زندانہ بحشم گلستان آذرستانہ بحشم
بی تہ آرام و عس و زندگانی ہم خواب پریشانہ بحشم

خوش آن ساعت که دیدار تو و یمن گد غم
نوبت خرمی هرگز دل مو گد غم که رخسار تو و یمن

دلم دور است و احوالش تروم
خداوند از مرگم مہستی ده

بی تہ بالین سید مارہ بحیثم
بی تہ ہر کہ شوم سیر گلستان
بی تہ روزان شو تارہ بحیثم
بی تہ ہر کہ شوم سیر گلستان

الاله کو بهار اغم ته ئی یار بنفشه جو کس ر اغم ته ئی یار

الاله کو بهار ان مهفت ئی بی امید روزگار اغم ته ئی یار

سرکوه بند چندان نشینم که لاله سر در آره مو بچینم
چو لاله بی وفا بستم و فابو نگار بی وفا مو چون گزینم

اگر چشم بدوزی دوته خوم و اگر جسم بسوجی سوته خواهم
اگر باغم بری بر چیدن گل گل بمرنگ و هم بوی ته خواهم

مو که افسرده عالم چون نسالم شکسته پرو بالم چون نسالم
همه گویند مسلمانان که کم کن آئی در خیالم چون نسالم

مواز جور بنان دل ریش دیرم زلاله داغ بر دل بیش دیرم
چو من و انا نه خوانان نامه خوانند مواز غلجست سری پیش دیرم

باهی گنبد خضرا بسو جسم فلک را جلد سر تا پا بسو جم
بسو جم ار نه کارم را بسا جی چه فرمائی بسا جی یا بسو جم

بور یکدم بنایم و بسو جیم
از آن رویی که هر دو تیره رو جیم
تو بلبل عاشق شدی مثل مونی
چو بنو جز در دو غم یکت عمر رو جیم

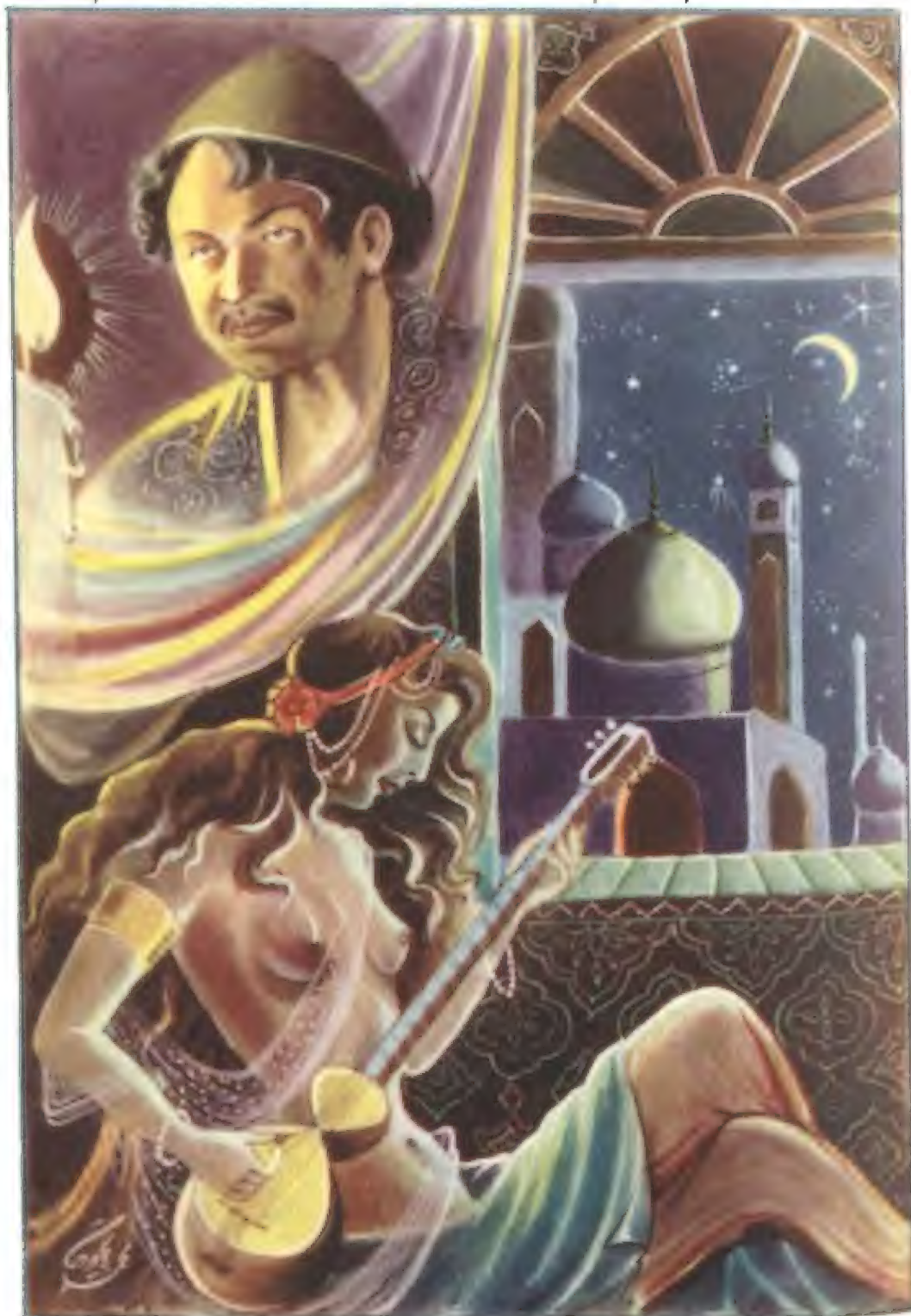
بمه عالم پراز کرده چه و اجم
چو مود لکس پراز درده چه و اجم
سنگی شتد بیر دامن الوند
او غم از طالع زرده چه و اجم

باده بر گیرم و سیر کلان شتم
کنار سبزه و آب روان شتم
دوسته جامی خورم باشد کامی
و اجم مست و سیر لالیان شتم

دلم در دین و نالین چه و اجم
دلم در دین و نالین چه و اجم
بگردیدم بهفتاد و دو وقت
بصد نذهب منادین چه و اجم

از آن انگشت نمای روزگارم
که دور افتاده از یار و دیارم
نرو غم قصد جان کردم بناحق
بجشن بر سر زدن چاره ندارم

موان رندم که نامم بی قلند
نه خان دیرم نه مان دیرم نه لنگر

چو روز آیه بگردم کردستی
چو شوا آیه بخشتی و اینخس سر

از آن دخت و سینه خارم که گریان در تنه سنگت فرارم
بواجندم که ته شوری نداری

بشو محو رخ مه پاره هستم
تو داری در مکان خود قراری

بدل در غمت باقی هستنوم
نبویک بلل سوت بلخشن

فلک کی بشود آه و فغانم
یک عمری بگذرا غم با غم و درد

نزونی ای فلک که مستمندم
بیک گردش که میگردد می سببی

کنون داری نظره کو واکیم
بگذراندیشه ای بیداد پیشم
که آهم سیر بوناله کجایم

ز حال خویشتن موبی خبریم
فغان از دست تو ای بیروت
نزدی زوغم که عسری در بریم

عزیزان ما گرفتار دو دریم
نصیب مانبو که ماته ویم
کمی بد نقشی و دیگر که فریم

گلستان جای تو ای نازیم
چه در گلشن چه در گلخن چه صحرا
مود گلخن بجای ستر نشیم

شوان اسارگان یک یک شام
پس از نیمه شوان که نه نیایی
بوره نیمه شوان کوشن اتم دارم

خداوند ابھریا دودلم رس کس کیس توئی مو مانده کیس

ہمہ گویند ظاہر کیس ندارہ خدا یا رمنہ چہ حاجت کس

ز عشق آتشی در بوم دیرم در آن آتش دل و جان سوته دیرم
سگت گریه پند بر چشمم ایدوست بزرگان خاک را آتش سوته دیرم

هزاران غم بدل اندوخته دیرم بسینه آتشی افروخته دیرم
بیک آه سحرگاه از دل تنگ هزاران مدعی را سوته دیرم

کافرم گرمی آلاک کافرم گرمی آلاک کافرم گرمی آلاک
کافرم گرمی نامش بر من نامش بر من نامش بر من نامش بر من نامش بر من

غم عالم همه کردی بیارم مگر مولوک مست سر قطارم
همارم کردی و دادی بناکس فرودی هست زمان باری بیارم

دلارا بے توار و ناتوارم جلور پر خار و پر خش و دیدگارم
همان دستان که داته بو بگرانم کنونش چون کس بر سر زانم

هزاران ملک دنیا گردارم
هزاران ملک حقی گردارم
بوده دلبستم تا بآتش و ارم
بسی روی تو آنرا گردارم

جگر پر درد تا کی آیم و شدم
ز وصلت فرد تا کی آیم و شدم
چرا گویی که در کویم نیایی
موتاکی با رخ زرد آیم و شدم

سرکوی تو تا چند آیم و شدم
ز وصلت بنوا چند آیم و شدم
سرکویت برای دیدن تو
نترسی از چند آیم و شدم

داد از این دل که هرگز نمی بایم
داد از این دل که آزار دهم
داد از این دل که چونم خان حشی
دانه ناچیده هر روزه بدم

بوره کردیده حبیبی بسایم
بوره لیلی و محسنی بسایم
فریدون عزیز از دست موفت
بوره از نو فریدونی بسایم

زبوی زلف تو مفتونم ای گلُ زنگ و روی تو دلجویم ای گلُ

من عاشق ز عشقت بیقرارم تو چون یلی دمن مجنونم ای گلُ

مکه دور از توام زنا ربندم یهود و بت پرستم گر بخدم
پس از عهد و وفایت ای دلارام و کر عهد و وفا با کس نبندم

تو خود گفستی که مولاح مانم بآب دیدگان کشتی برانم
همی ترسم که کشتی عشق دلم درین دریای بی پایان بمانم

بوره سوت دلا تا ما بنالیم بیا پروانه با ما تا بنالیم
ز عشق آن گل رحمت بنالیم زدست یار بی پروا بنالیم

موان مستم که پا از سر نروغم سر و پائی بجز دل بس نروغم
دلارامی کز او کیسه ددل آرام بغیر از ساقی کوثر نروغم

شوی نالم شوی شوگیر نالم زدست یار بی تدبیر نالم
کسی بسچون پلنگ تیر خورد چه کسی چون شیر در زنجیر نالم

فلک برهم زدی آخر اسام ^۱ زدی بر حُسنه نیلی لباسم
اگر داری برات از قصد حاتم ^۲ بکن آخر ازین دنیا اسام

موکه مست از می انگور باشم چرا از نار نسیم دور باشم
موکه از آتش گرمی فویم چرا از دود محنت کور باشم

اکی دشمنت رخته ویم سر شوایم احوالش پرسم
سحر آیم مزارش بسته ویم

اگرستان مستیم از ته ایمان اگر بی پاودستیم از ته ایمان
اگر هبند و اگر گبسه آرسلان بر ملت که هستیم از ته ایمان

دلا چونی دلا چونی دلا چون همه خونی همه خونی همه خون
ز بحر لیلی یسین عذاری ^۳ چو محبونی چو محبونی چو محبون

خوشا آنان ز سر دارند ز سالک نشین هر دو پا چین بدامان
شور و زان صبور بی پیش گیرن بیاروی دلداران دمان

بیا کس مباد چون من آئین موان کس نبود دین و آئین
هر آنکه حال موش باور غی بوی موان بی موان بی موان

بوره ایدل بوره یاری نسیان که کاری کران گردی پشیمان
یه دوروزی بن کامی سر آرم باشه روزی که گل جیفیم بدامان

دلم از دست ت نهالانه نالان اندرون دلم خون شسته یالان
هزاران قول بابا بیش کردی همه قولان ت بالان بالان

بی ت تلوا سه دیرم بوره بوین زهره کاسه دیرم بوره بوین
میم خون گریه ساقی ناله مطرب مصاحب این سه دیرم بوره بوین

بیا جانان دل پر در من بین
غم مجوری و در صبری

اگر دستم رسد بر چرخ گردون
یکی را داده صد گونه نعمت

نه سرور زان موسودای ته دنیا
کفن در گدخم محسرای محشر

ملکی شتم بی الوند امان
وقت آن بی که بویش دامولی

زیاد خود بسیار پروا کریان
کیم این تاب داره تا مودارم

بوره منت بریم ما از کریمان
کریمان دست در خوان کریمی
بکشیم دست از خوان لشیان

ز دست موشیدی باز دانا
روم آخسر بدامانی زغم دست
ز کردارت نبی یک جوشیان

دل تنگ ندانم صبر کردن
ز شرم روی ته مودر حجبم
ز دل تنگی بوم رخی برون

انگه بی خان دبی مانه منم من
انگه شامان باندۀ میکهره
انگه برگشته سامانه منم من

پشیانم پشیانم پشیان
کمن دنیا هیچ کسی نمونده
کاروانی بوسینم تا پشیان

موان اسپیده بازم سینه سومان
همه تنی بسومان میگردن تینه

بردم هسچو یوسف کربزدن
اگر صد باغبان خضی نماید

نواهی ناله غم اندوخته دونو
بوره سوته دلان واهم بنالیم

دلی دارم که بهبودش غیو
بیادش میدهم نش میرد باد

نسیمی کز بن آن کاکل آید
چو شوگیرم خیالت را در آغوش

دور لغونت بود تار رُ با بم چه میخوای از این حال خسته بم

سری دارم که سامانش غیبو غنی دارم که پایانش غیبو
اگر باورنداری سوی من آی بوین دردی که در مانش غیبو

دلی دیرم دمی خستم غیبو غنی دیرم که هستم غیبو
خلی دیرم مواز خوبان عالم که یار بی وفا هستم غیبو

غم عشق ته کی در هر سر آیو بمانی کی بجز بوم و بر آیو
ز عشقت سر از ان کام یابم که خور اول بجز ارون بر آیو

بوانند که جانا غم توئی تو سلطان عرب جانم توئی تو
منید و غم که چونم یا که چنم امید و غم که در مانم توئی تو

بهارم بی خندان ای گلبن مو چه غم کند به بویج و بن مو
برس ای سوته دل یکدم بدرود تی امروز دل تازه کن مو

نیا مطلق بکارم این دل مو
داره در موسم گل جوش سودا

شوی نبود که دل پر غم غیب
هزاران رحمت حق باد بر غم

دای از روزی که قاضی خان خدا
بنوبت بگذرند سیر و جوانان

بوره بوره که جانم تویی تو
تو خود دویی که حسیه از تو ندوم

شوتارت بو نیم تار تارو
خدایار و شنائی بردلم ده

بروی دهری گر مایه‌ستم مکن منم گرفتار دلم

خدا را ساربان آهسته میران که مو و امانده این قافلستم

دلم از دروخته دایم غمینه
بیالین خشم و بستر زمینه
همین جبرم که موده دوست دیرم
نه برکت دوست دیره حالش نه

چو مو یک سوت دل پروانه
ب عالم، سپو مو دیوانه
همه مارون و مورون لانه دیر
من دیوانه را ویرانه نه

هزارت دل بغارت بره دیش
هزارانت جگر خون کشته دیش
هزاران دلاغ ویش ازویشم شمر
هنی نشمرته از اشمرته دیش

دلم از عشق خوبان گج و یج
مره بر مسم زخم خوانده یج
دل عاشق مثال چوب ترابی
سری سوج سری خوانده یج

سلسل گسیوان پر تاب کمره
خارین نرگسان پر خواب کمره
همی خواهی که میده از موبیری
برینه روز کار اشتاب کمره

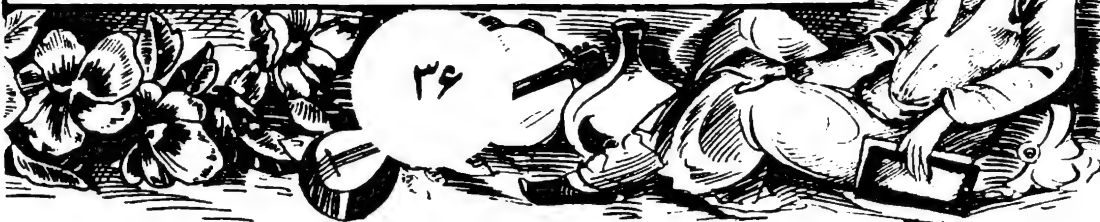
چو دیره اینکه دارش آذینه چه دشته اینکه خو خوارش زینه
مگر بوم و بره مسکین دلانه مگر صحتی ای عشق نازینه

مورای دلبسته موباته گاره و گرنه در جهان بیاریاره
کجا پروای چون موسو ته دری حو موبیل بجزارت هزاره

بی تکیدم دلم خسته نمونه و گرنه روی ته دینم غم نمونه
اگر در دلم قیمت نمایند دلی بس در در عالم نمونه

درین بوم و برانم پرورش نه شواعلم جا و روزانم خورش نه
سری دیرم که مغسبی اندر نی تنی دیرم که پروای سرش نه

موراد ده دلم خورده واته تدونی درد دل ای بی وفاته
بوره موسو ته دل واته سپارم تدونی بادل و دل ذوبه باته

سحرگامان که اشکم لاوه گیرد
چنان ریزم ز دیده اشک نین

دل عاشق به پینا می ببا
مرا کیفیت چشم تو کافی است

غریب سخت مراد لگیر داره
فلک از گردنم زنجیر داره

دلم میل گل باغ ته دیره
بشم آلاله زاران دل کرم شاد

بدنیا مونوسم کام بی ته
بلرزم روز و شو چون بید مجنون

هر آن دلبر که چشم مست داره
میان عاشقان آناه سیاه

سهرگاهان فغان بلبان
ز آه مو فلک آتش حذر که

بدنیا مثل مود لسته نه
چنان بدم ره سیل دودید

غم درد دل موبی حساب
بنازم دست بازوی ته جلا

دل مودایم اندر ماتم نه
چه پرسی که چه اقدت بوختم

ز غم جان در غم در کینه و دوا
سرم در رهین تیغ آبداره
ندارم اختیاری از چه جوش
دل موی آب این سودا نداره

کجایی جای ته ای یار دلخواه
که تا موبسرم آنجا که راه
همه جا جای ته مو کور باطن
غلط و اتم غلط استغفرا

سرم چون گوی در میدان بگرد
دلم تر عفت و نر پیان بگرده
اگر دوران بسا مردان برون
چند نشینم تا در دوران بگرده

بکس در دل موی است نه
که سنگ از آسمون انداختی نه
بود اجن که ترک یار خود که
کیس یارم که ترکش و اتنی نه

دل از بهر ت نوزده بر چاره
نخواهم دل که مهره ت نوزده
گریبان هر که از دستت کره
بیک عالم گریبان و ابیرزه

دل موغیره دلبر نگیره بجای جوهری جوهر نگیره
دل موسوته و مهسره آذر تپتی ناسوته آذر در نگیره

سرم سودای کیوی ته داره دلم مهسره روی ته داره
اگر چشم باده نوکره میل نظر برباق ابروی ته داره

دلی دیرم چو مرغ پاشکسته چو کشتی بربل دریانشته
همه گوین که طاهر تار بنوا صد چون میدهد نار گسته

نروغم لوط و عسیرانم که کرد خودم جتاد و بیجوغم که کرده
بده خنجر که تا سینه کنم چاک ببینم عشق بر جوغم چه کرده

و ابیدم پیر و برنایم نمونده بتن توش و توانایم نمونده
بو و اجن بوره آلا! چین مجسم خونکه بینایم نمونده

بوره سوتہ دلان کرد ہم آئیم سخن دایم کریم غم و انما ئیم

ترازو آوریم عنما بسجیم بر آن غمگین تریم وز نین تر آئیم

دو چشم را ته خون بالا کنی ته کلاه عظم از سه واکنی ته
اگر لیلی بر سه حال محزون نظر او را سوی صحرای کنی ته

مرا عشقت ز جان آذر بر آره ز پیکر مشت خاکستر بر آره
نمال میرت از دل کربن هزاران شاخ هر سو سر بر آره

درخت غم بجانم کرده ریشه بدرگاه خدا نام همیشه
غریزون فتد ریکه گیر بدو نید ابل گشت و آدم مثل شیشه

بلا مرغی ز بالای ته باشه عجب کج جون قسمی ز سودای ته باشه
بصورت آسیر نیم این گمانه کوفته ان دقشای ته باشه

گرم روئی ورم خونی ته زوئی ورم احسب بوزوئی ته زوئی
ورم بر سه نهی الوند و میمند میوازم خدا زوئی ته زوئی

از آن روزی که ما را آفریدی
خداوند با جنت و بهشت و چارت

زکشت خاطر من خبر نم زوئی
ز صحرای دل بیجا صیل موی

من آن شمع که اشکم آذین بی
همه شو سوختم و گریم هم روزی

بهار آئی بهر شاخ گل بی
بهر مری نیارم باغ بی

دلت ای سنگدل بر مانوجی
بسوخم تا بسو جانم دلت را

خوش آنساعت که دیدار تو وینم کمند غم‌برین تار تو وینم

نوبینه خسته می‌هرگز دل مو مگر آندم که رخسار تو وینم

بی تہ شکم ز مژگان تر آئی بی تہ نخل حیاتم بی بر آئی
بی تہ در کج تحفائی ہمہ روزم بی تہ انیشتم تاکہ عمرم برسہ آئی

خوش آنانکہ اللہ یارشان بی کہ حمد و قل ہو اللہ کارشان بی
خوش آنانکہ دایم دستانند بشت جاودان بازارشان بی

الاکہ کو ہماران ہفتہ بی نقشہ جو کناران ہفتہ بی
منادی سیکرم شہر و شہر و وفای کلعداران ہفتہ بی

بلابی دل خدا یا دل بلا بی گنہ چشان کرو دل مبتلا بی
اگر چشان نکردی دیدہ بانی چہ دستی دلم خوبان کجا بی

گشیمان ار براری از کہ ترسی برونی ار بخواری از کہ ترسی
باین نیمہ دل از کس متوسم دو عالم دل تہ داری از کہ ترسی

هر آن باغی که نخلش سر در بی
دماش باغبون خونین جگر بی
بیاید کندش از یخ و از بن
اگر بارش همه لعل و گهر بی

عاشق امن بی که دایم در بلا بی
ایوب آسا بکرمون مبتلا بی
حسن آسا بنوشه کاسه زهر
حسین آسا شصید کربلا بی

دلاراهت پراز خار و خشک بی
کذارت بر سر چرخ و فلک بی
گراز دست بر آیه پوست از تن
بر آور تا که بارت کمتر ک بی

شومار و بیابان پر درک بی
همه صحرای پراز خار و خشک بی
نباشد اندرین ره روشنائی
خوشا آنکس که بارش کمتر ک بی

میل زلف بر روتیه دیری
محل و سنبل بهم آمیسته دیری
پریشان چون کرمی آن تار زلفان
به تازی دلی آویسته دیری

اگر دستم رسد بر چرخ گردون
از آن پرسم که این چیست و آن چو

یکی را داده امی صد ناز و نیت
یکی را قرص جو آلوده در خون

تکه نازنده بالاد لر باستان
تکه مشکین دو کیو در قنای
تکه بی سر مه چشمان سر مه سانی
بو واجی که سه گردان چرائی

اگر در دم کی بودی چه بودی
با لیسیم جیبی یا طبیبی
اگر غم اندکی بودی چه بودی
ازین مردو یی بودی چه بودی

دو چشمونت پیاله پر ز می بی
همی وعده کرمی امروز و فردا
دور لغونت خراج ملک ری بی
اندوغم مو که سر دای تو کی بی

دلم بی غنایب خوش نوانی
شاخ گل سحر میل می گفت
که میانه ز غم هر صبح گانی
که ای گل بی وفائی بی وفائی

تا زلفت چرا بر لاله دیری
سری روزی بستم دنیای
نرگس را ناز در دنباله دیری
که در سر ناز چندین ساله دیری

مورانہ فکرم سودائی نہ سودی نہ در دل فکرم ہیو دی نہ بودی
خواهم جو کنار چشمه سارون کہ ہر چشم ہزارون زندہ رودی

نکار سین دل و جانم تہ داری ہمہ پیدا و پختہ ام تہ داری
منید و غم کہ این درد آرزو دارم ہمین دو غم کہ در مانم تہ داری

غم عالم نصیب جان مابی بدر دما فراغت کیمیابی
رسد آخر درمان در دہر کس دل مابی کہ در مانش بلا بی

مدام دل پر آتش دیدہ بر بی اساس عیشم از خون جگر بی
تہ کہ برگزینو تہ جانت از غیر بی مجاز سو تہ جانانت خبر بی

مہا یو غم سہ کو ہم وطن بی سیر عالم کرم مہ جا چمن بی
نہ خون دیرم نہ مون دیرم نہ ساقو دم مردن پرو بالم کفن بی

جهان بی وفایان مایی خار غم قیمت دامان مایی
صبر ایوب و محنت های یعقوب همه گویی نصیب جان مایی

همه بندتیم مانند نی بی مدام در دهرانت زپی بی
مرا سوز و گدازه آقا قیامت خدا دوز قیامت تا کی بی

چه خوش بی وصلت اینک ملک بی مرا وصل تو آرام دلک بی
ز هجرت ای بت شیرین چالاک دمام دست حسرت بهر کی بی

خرم او ندل که از غم بهره در بی باون دل دای کز غم بی خبر بی
ببازار محبت نقد راج کسی داره درونش ستوتر بی

روزم از شو شوم از روز تبری بخت اشفت ام زیر و زبری
شور روز از فراقت ناله مو چو آه بسینوایان بی اثر بی

خورآین چهره ات افروته تربی بجانم تر عشقت دوته تربی
ز چه خال رخت دوتی سیاهه بهر آن نزدیک خوبی سوته تربی

ز آهم هفت گردون پر شرربی اگر آوا کرم خون جگر بی
تکه از غم دلت هرگز سوته کجا از سوته دلها با خبر بی

هزاران لاله کوین در حبان بی همه برمودهن بردل کران بی
الاله خوم که خوشتر نکست و خوشبو سرافراز همه الالیان بی

شوم از شام پلید استی تربی درد دلم ز بود و آهسته بی
همه درد ارسن آخر بدرمون درمان درد ما خود بی اثر بی

شوی کان نازنینم از درائی گذشته عمرم انشو بر سر آئی
همه شودیده موتا سحرگاه بود بر راه ته تا خود بر آئی

پی مرگ نکویان گل زروئی کر و کر روئی نه رنگش بی نه بوئی
 ز خود رو سیح حاصل بر نخره کجسته بدنامی و بی آبروئی

زری چون مونه اندر بوت بی نه چون موغم بدل اندو بی
 بجز شتم ببالین همدی نیست که یار سوت دل دل سوت بی

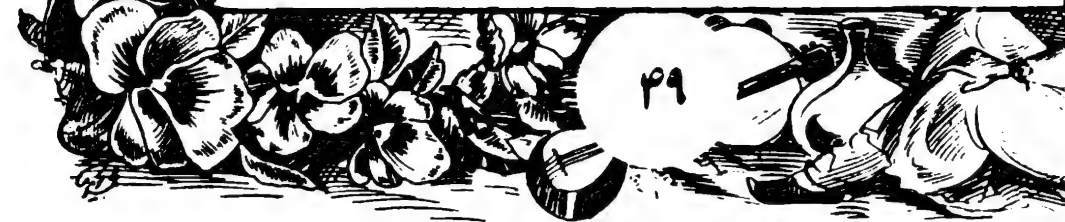
سر راهون نشینم تا آئی در شادی بروی موشتائی
 آیه روزی بروز موشینی بویی تا چه سخت بی وفائی

ز شور انجیرنی چسج و فلک بی که دایم دیده مو پرنک بی
 دامد دود آهم بر مسابی پیای اشک چشم بر بک بی

ندامم دل بر آذ دیده تر بی جام هشتم پر از خون جگر بی
 زبوت زندگی یام پس از مرگ ترا کر بر سه خالم گذر بی

فلک در قصد از ارم چهرائی کلم گزینی خارم چهرائی
تکه باری زدوشم بر نداری میان بار سر بارم چهرائی

بدریای غمت دل غوطه در بی مراداغ فراغت بر جگر بی
چشم قطره های اشک خونین تو کوئی لاله باغ نظری

دلی نازک مثل شیشه ام بی اگر آهی کشم اندیشه ام بی
سرنگم کرد بود خونین عجب بی مو آن دارم که در خون شیشه ام بی

صفا هو نم صفا هو نم چه جایی که مسیری گرفتم بیوفایی
شوم یکسر بروم تا بشیر از که در هر منزل صد آشنایی

بنادونی گرفتم کوره راهی ندونستم که افتادم بچاهی
بدل گفتم رفیق تا بمنزل ندونستم رفیق نیمه راهی

سرم چون گوی در میدان گبرده دلم نزعهد و نر پیمان گبرده

اگر دوران به نامردان برونه نشینم تا دگردوران گبرده

مدام دل پر از خون جگر بی
نشستم بر سر راهت شور و زور
مدام جان حسرت دیدم تری
بود روزی ترا بر مو گذر بی

سیه بچشم که بختم و اثر گون بی
شدم محنت کش کوی محبت
سیر روزم که روزم تیره گون بی
زدست دل که یارب غنی بی

چه شو می تو سرم بر بالش آئی
شو هجرون بجای اشکم از چشم
چونی از استخوانم نالشی آئی
بزرگان شعله های آتش آئی

بجز این موندارم آرزوی
اگر درد دلم واژه بگو مان
خاکه باشد بهدم مولا له روی
دگر در کوه سارون گل ز روی

دل بی عشق را افسردن اولی
تنی که نیست ثابت در ره عشق
هر که دردی ندارد مردن اولی
ذره ذره با تش سوتن اولی

من دل سوتہ را لایق نر زونی
ہزاروں بارم ارخونی ہو کم

یقینم حاصلہ کہ ہس زہ کردی
بروی موبستی ہر رمی

کری کہ مکانش لامکان بی
نغمہ ازندہ روز و شوق خلق

بواجی کہ چہ اتہ سقاری
چرا کردی بکوبہ و دشت صحرا

نہ پنداری کہ بتان خوشترم بی
چو گلخن تار و تار یکہ چشم

زبیداد فلک یارون امان بی امان حبس روز آخر زمان بی
اگر پاره کرم یخه بجا بود که دامو آسمان پر سرگران بی

تکه نوشتم نئی نیشم چسبائی تکه یارم نئی پیشم چسبائی
تکه مرهم نئی ریش دلم را که منک پاش دل ریشم چسبائی

موان اسپیده بازم بیدائی لانه در کوه دارم در بختائی
ببال خود پریم کومان کبومان بچک خود کرم نجسیر بانی

قدم دایم ز بار غصه حسم بی چو موخت کشتی در دهر کم بی
موسه کز از غم آزادی ندیدم دل بی طالع موکوه حسم بی

غزیرامدی از نامرد نائی فغان و ناله از بیدرد نائی
حقیقت بشنواز پوسید و که شعله از تنور سه و نائی

کشم آبی که گردون باخسبش
دل دیوانه ام دیوانه تر شش
برس از سوز آه سوتہ دلان
که آه سوتہ دلان کارگر شش

دو خون از حیا خوی ویتہ دیری
دو مژگونی بر سہ آیتہ دیری
ز جادوی در آن چاہ زخندان
دل ماروت را آویتہ دیری

در اشکم بد امان ریتہ اولی
خون دلم ز چشمان ریتہ اولی
بکس حرفی ز جورت و انو اجم
که حرف جور پنهان ریتہ اولی

زخم از جبر یاری کج و یجی
شو اغم آوہ از چشمان بریجی
ہر کہ راز دلس و اجہ بردم
یا ز دیوانکے بو یا ز گنجی

دل تو کی ز عالم باخسبر بی
کجا رحمت باین خونین جگر بی
تہ کہ خونین جگر ہرگز نبودی
کی از خونین جگر ما باخسبر بی

شوم تار یک دروزم تیره تری بجت آشفتم زیروز بر بی
ز ترکان خدکش خورده ام تری که ناسورش بهردم تازه تری

کسی که ره به بیدادم بره نی خبر بر سر و آزادم بره نی
تمام خوب رویان جسع کردند کسی که یادت از یادم بره نی

خدایا دل ز موبستان نزاری غنی آیه ز موبسار داری
منید و غم لب علت بخورم چرا تشنه است با این آبداری

اگر نامر با غم محسبان بی چرا از دیدگانم خون روان بی
اگر دل بسته بود دلدار میشته چرا در تن مرا نه دل نه جان بی

بسوی باغ و بستان لاله و با همه موها مثل شاله وابی
و کرسوی خراسان کاروان را غم موسوی بنگاله وابی

بدام دلبری دل مبتلا بی که هجرانش بلا وصلش بلا بی
در این ویرانه جرد لخن ندیدم نه دل گویی که دشت کربلا بی

غم اندر سینه موخانه دیری چو ویرانه که بوم آتش از دیری
فلک اندر دل مسکین مونه ازین غم هر چه در انبانه دیری

اکهی ای فلک چون موز بوشی دلت همچون دل مو غرق خوشی
اگر بکلیظه ام بی غم بسینی یقین دو غم کزین غم سرنگون شی

هر آن کالوند دامان موشانی دامان از هر دو عالم در کشانی
اشک خونین پاشم از راه الوند تاکه دلبر پایش بر فشاننی

دنیا خوان بی و مردم میان بی امروز لاله بی و فردا خزان بی
سید چالی کنن نامش نهن کور بودا جن که اینت خاندان بی

مسلسل زلف بر و ریتہ دیری گل و سنبل بھسم آیتہ دیری

پریشان چون کرمی آن تازلفان بہر تازی دلی آویتہ دیری

مهرشام و سحر گریم بکونی که جاری گردد از هر گوشه جویی
موی بیچاره اندر باغ صلیت هر آنچه لاله کارم خار روئی

زدل بیرون نخیم ناله نائی زمرگان تر موثراله نهائی
بشی نایه که موخوابت بویم بخت موجب چشم لاله نهائی

شوی نایه که ترا شکم دیده ترنی روزی نایه که خونیم جگرنی
شود و روجم زود باناله و سوز تو خوش نخته ز حال موت خبرنی

سحرگاهان که بلبس بر گل آئی اشک چشم بدان گل گل آئی
روم درپای گل افغان کرم سرچشمه که هر سوته دلی در غفل آئی

سر اسر مال دنیا سوتنی بی نظر از مال دنیا دوتنی بی
غم و دردی که داری در دل امروز برای روز حشر اندوتنی بی

بدنیا، سیکس کی ماندنی بی
 هنی لا تقطوا خوانی عزیزم

دل موز آتش غم سوتنی بی
 گره ناکرده رشته در کفنها

هر که دردی ندازه مرده اولی
 سحر بلبل زنه آوا بگلبن

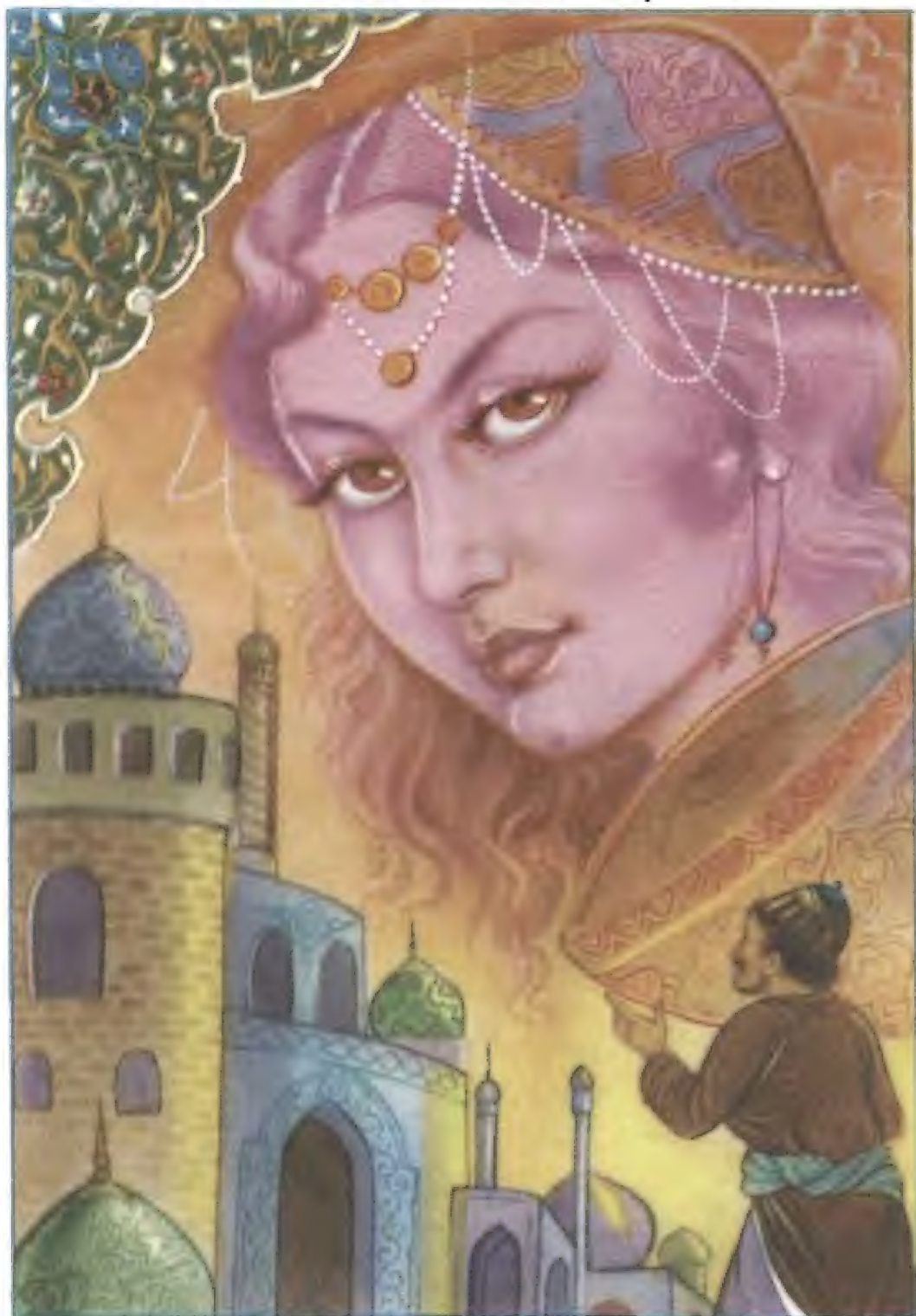
دل از دست غمت زیر دزبری
 بر آن یار غریزش نازور بی

چه داجم هر چه داجم واته شان بی
 بدریا موشدم گوهر برآرم

دو چشمونت پیاله پرزمی بی دوز لفونت خراج ملک رمی بی

همی وعده گرمی امروز و فردا ندونم موه فسدای تو کی بی

شوات بونیم خواهش از بی شد و کون مکان از خلقت می
حقیقت بشنوا ز طاهر که گرد بیک کن خلقت کون مکان می

ز مشک چین سیه رسنبت بی هزاران دل بقید کاکلت بی
نباشد ناله ام را در دلت را ز خارا سخت تر گوید دلت بی

زمان لاله زارون هفت بی که فصل نو ببارون هفت بی
غیمت دون وصال یار جانی که وصل روی یارون هفت بی

واته هر کس که قربش بیشتر بی دلش از دوری ته ریشتر بی
اگر یکبار در مژگان ته دیم بجایم صد هزارون نیشتر بی

بمیرم تا چشم تر نوی شراهه پر آذر نوی
چنان از آتش عشقت بجوم که از موزنک خاکستر نوی

دلم ببل صفت حیران گلُ بی دروغم چون دخت پی بِل بی
خونابه بار دیرم ارغوان دَا دخت نخل بارش خون دل بی

مواحوام حسد به گرتو جوئی جگر بندم کبابه گرتو جوئی
تکه رفقی دیار نو گزستی قیامت هم حساب به گرتو جوئی

خیالت می‌کرم موگا به گاهی مصیبت بو اگر مور انخواهی
تکه کردی مور آلوده در خون نباشد رنگت بالای سیاهی

نکار تازه خیز مو کجائی بچشان سره ریز مو کجائی
نفس بر سینه ظاهر رسید دم مردن عسریز مو کجائی

ز خور این چهره ات افروخته تری تیر عشقت بجایم رفته تری
مرا اختر بود خال سیاهت ز مویار که اختر سوته تری

شوی کان ناز نسیم از درختی گذشته عزم آنشور بر سر آئی

مراد یوانه و شیداته دیری مرا سرشته و رسواته دیری
نمیزونم دلم دارد کجا جای همی دوزم که دروی جاته دیری

دو بیتبای زیرهنگام کتابت از قلم افتاده از این

در اینجا آورده میشود

خوشا آنکه واته بمنشیند همیشه بادل خرم نشیند
بود این رسم عشق و عشقبازی که گستاخانه آیند و ته ویند

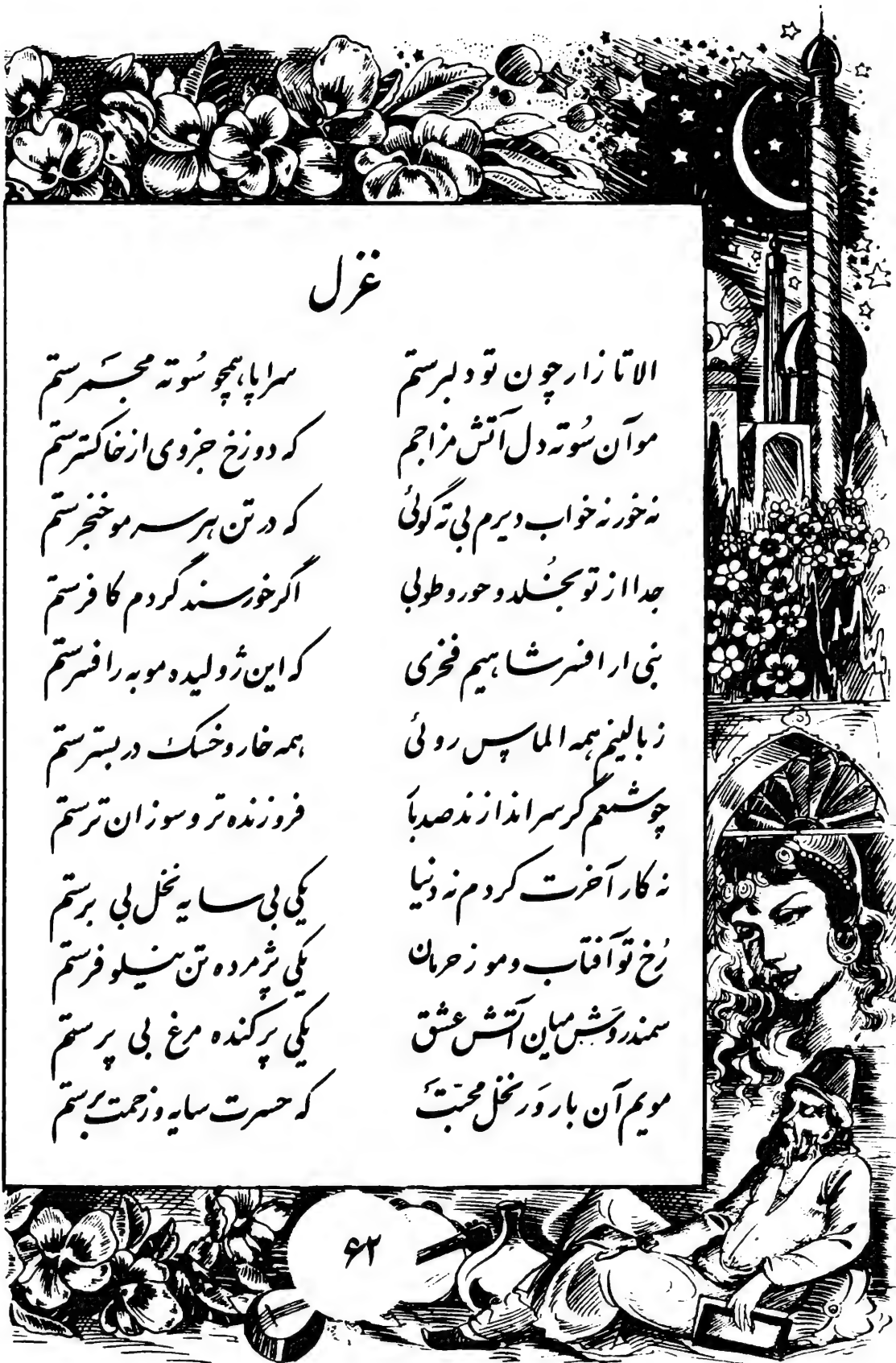
مکن کاری که بر پانگت آید جهان با این فراخی تنگت آید
چو فردا نامه خواهی نامه خوانند ترا از نامه خواندن تنگت آید

غزل

سراپا بچو سوته مجسمه ستم
که دوزخ جزوی از خاکستر ستم
که در تن هر سه موخجهر ستم
اگر خورسند گروم کافر ستم
که این ژولیده موبه را فسر ستم
همه خار و خشک در بستر ستم
فروزنده تر و سوزان تر ستم
یکی بی سایه نخل بی بر ستم
یکی پژمرده تن سیلو فر ستم
یکی پرکنده مرغ بی پر ستم
که حسرت سایه و رحمت بر ستم

الاما زار چون تو دلبستر ستم
موآن سوته دل آتش مزاج ستم
نه خور نه خواب دیرم بی ته گویی
جدا از تو بچشد و حور و طوبی
بنی ارافسر شاهیم فخری
ز بالینم همه الماس روئی
چو شمع گر سر اندازند صدا
نه کار آخرت گروم نه دنیا
رخ تو آفتاب و موز حرمان
سمندر و شش میان آتش عشق
مویم آن بار و نخل محبت

بدریای غمت دل غوطه ور بی مراداغ فراغت بر جگر بی

بچشم قطره های اشک خونین تو کوئی لاله باغ نظر بی

نمیکیرد کم هرگز چسیری
 بیک ناله بوجم بر دو عالم
 درین دیرم چنان مغموم و مغموم
 زدوران کیسره بهره ام نیست
 درین دسیه یتیم بی ته گویی
 بسان کافر در مؤمنستان
 بلکه عشق روح بی نشانم
 اگر روزی دو صدبارت بنیم
 زبان پهلوی را اوستادم
 کتاب عاشقی را مسطرستم
 درین کشور زه کلمه کمترستم
 که از سوز جگر خنیا گریستم
 تو پنداری چو مرغ در آذرستم
 که روز از روز دیگر بدترستم
 چو طفل بی پدر بی مادرستم
 بسان مؤمن اندر کافرستم
 بشردل یکی صورت پرستم
 بجان مشتاق بار دیگرستم
 کتاب عاشقی را مسطرستم
 درین کشور زه کلمه کمترستم
 که از سوز جگر خنیا گریستم
 تو پنداری چو مرغ در آذرستم
 که روز از روز دیگر بدترستم
 چو طفل بی پدر بی مادرستم
 بسان مؤمن اندر کافرستم
 بشردل یکی صورت پرستم
 بجان مشتاق بار دیگرستم

خدایا عشق طاهر بی نشان بی
 که از عشق بتان بی پاسرستم

و منه - غزل

موآن سوتہ دل بی پاسرستم کہ دل سوتہ ز عشق دلبرستم
 بدل از لاله رویان داغ دیرم ہمہ اندر رگ جان نشترستم
 رخسار تا کرده در دل جلوه امیر بخوبی آفتاب خاورستم
 موآن نخبیر و حشم تیر خورد کہ در دام زمانہ مضطربستم
 بجز فترت اگر در دل گزینم بہفتاد و دو ملت کافرستم
 دین آماجگہ دنیای فانی کی اشکستہ سید بی پرستم
 ہمہ سوچم ہمہ سوچم ہمہ سوچ بگرمی چون سوزان آذرستم

منم طاهر کہ در خوابہ نوشی
 محبت را کمینہ چاکرستم
 ولہ ایضاً

دلا در عشق تو صد دفترستم کہ صد دفتر ز کونین از برستم
 منم آن بلبل کل بخت کہ آذر دہ خاکسترستم

دلم سوجه ز غصه و بر بحبه
موان خودم میان تشستان
شد از نیل غم و ماتم دلم خون
در این آلاله دکویش چو کلخن
نه زورستم که بادشمن ستیزم
زدوران گرچه پر پی جام عیشم
چرم دایم درین مرز و درین کشت
که مرغ خوگر باغ و برستم

منم طاهره که از عشق نکویا

دلی لبریز خون اندر برستم

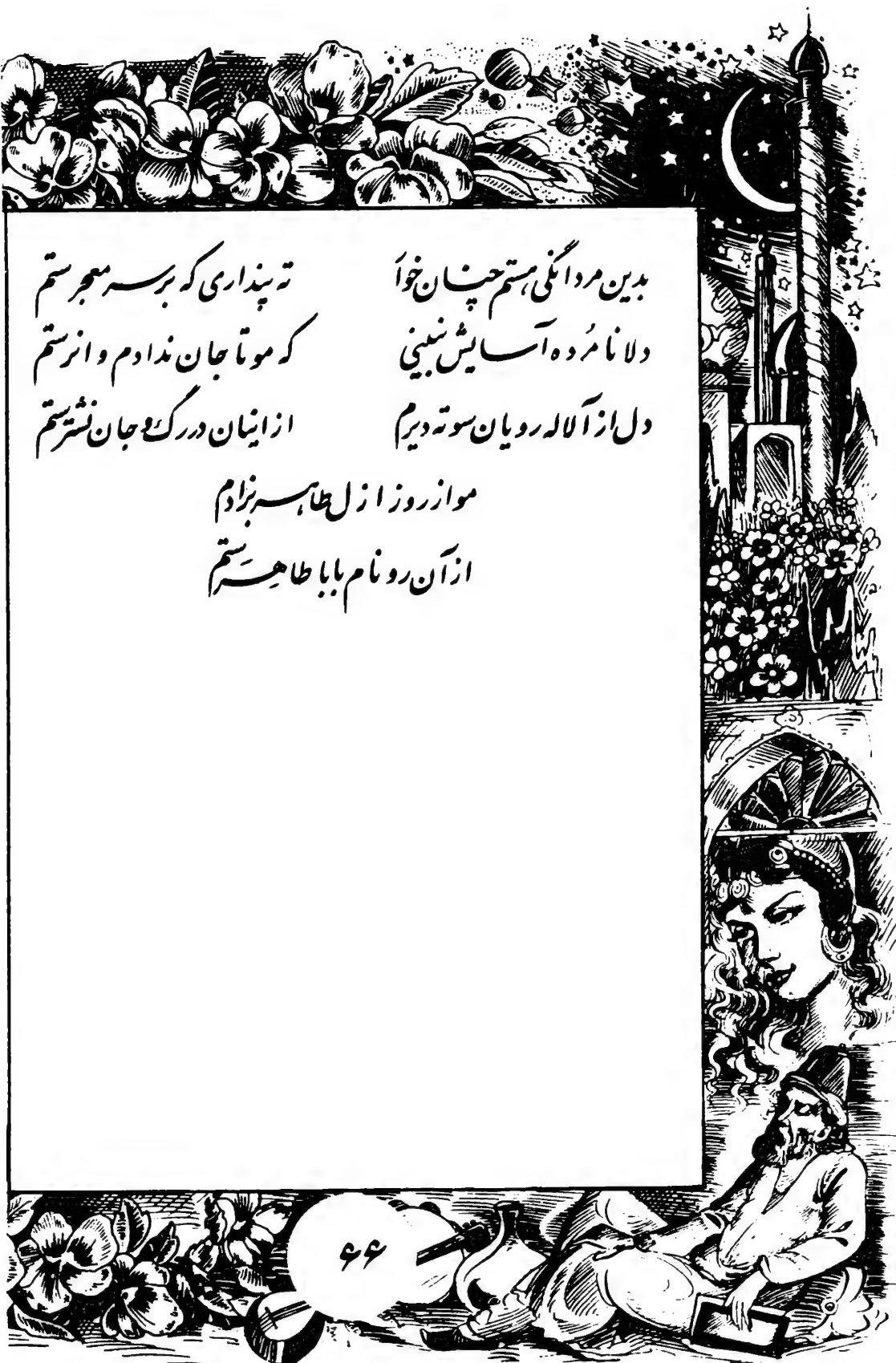
ایضاً له

موان مسکین تدر و بی پرستم
همه در آشیان دیرم نشین
موان سوزنده شمع بی پرستم
درین دیرانه مرغ بی پرستم

بدین مرداگنی هستم چنان خوا
دلانا موده آسایش نبینی
تہ پنداری کہ بر سر معجزستم
که موتا جان ندادم و از رستم
دل از آلاله رویان سوتہ دیرم
از اینان در رک و جان نشترستم

موا از روز ازل طاهسہ بزادم
از آن رونام بابا طاهسہستم

فرهنگ لغات و مصطلحات

معنی	لغت	معنی	لغت	معنی	لغت
دائمی	دائمی	بود	بود	شتاب	شتاب
دانی	دانی	تاب	تاو	شمار	شمار
رسد	رسد	تو	تو	افروخته	افروخته
روز	روز	تب	چرایه	آمیخته	آمیخته
رحمت	رحمت	چهرت	چرد	اندوخته	اندوخته
ریزد	ریزد	چشان	چشمون	آن	اون
زمان	زمان	چنان	چون	آویخته	آویته
زلفان	زلفون	خوبان	خوبون	ایمان	ایمون
سایت	سایه	خورد	خوره	ایست	ایسته
سخن	سخن	خوان	خون	بارانم	بارانوم
سوی	سو	خواب	خواد	برانند	برانن
سوخته	سوته	خوانند	خون	بشان	بشون
سوزد	سوزه	خوانان	خونون	بسازم	بساژم
سیاه است	سیاهه	درمان	درمون	بس است	بسه
شب	شو	دلرست	دلربایه	بردم	بشتم - بشوم
ضمیر مفعول	شون	دلان	دلون	برویم	بشیم - بشویم
شهر بشیر	شهر و بشیر	دخت	دیر - دار -	بلایت	بلایت
افتی بفتی	فتی	دور	دیر	بنفشه	بنوشه
قفاست	قفایه	دارم	دیر	بیا	بوره
که آیم	کایم	دارند	دیرن	باشم	باشم
که ترا	کت	دوری	دیری	بود	لی
کجاست	کجایه				

معنی	لغت	معنی	لغت	معنی	لغت
نیست	نه	مسلمان	مسلمون	کشنند	کون
هنوز	بني	مکن	مکه	کینیم	کریم
نامه	نومه	موران	موردون	کشد	کشیون
باتو	داته	مان	مون	کشی مارا	کم
باکه	واکه	میکنند	میگیره	که مرا	کوهسارون
دانوازم	دانواژم	نالانم	نالونم	کوهسار	کیان
بریزم	دریزم	نبود	نبوه	جمع	کذا -
این است	درینه - بر	نزدید	نزدید	گذارد	گذاره
برمی	درینی	نشود	نشود	کرد	کرده
براین هستی	درینی	نه انرا	نش	سرکردن	سرکردون
دیج است	دیژه	نشوده	نشتره	گلفزارن	گلفزارون
عیش است	دیشه	نشیند	نشین	گمشاید	گمشایه
به بینم	دو بینم	نخشد	نشی یا	مکبر	مکومه
بینم	وینم	نمازند	نمازن	میچ	کیش
		نایند	نمین	مخصوص	فکر
		نمی باشد	نمی بو	باران	بارون
		نناله	ننال	مبتلاست	مبتلایه

دو بیت‌های مشکوک

نمیدونم دلم دیو و زکیت کجا می‌گردد و در خوزه کیت
نمیدونم دل سرشته‌ی موه‌ایسیر ز کس مستونه کیت

اگر زرین کلاه‌ی عاقبت هیچ تخت اربادشاهی عاقبت هیچ
گرت ملک سلیمان ده‌نگین است در آخر خاک راهی عاقبت هیچ

چو آن شاخم که بارش خورده باشد چو آن دیون که گنجش برده باشند
براون پیری همی نالم در اینست که رودان جووش مرده باشند

خور از خورشید رویت شرم دارم نه نوزا برویت آزر م دارد
بشرد کوه و صحرای هر که دینم زبان دل بو صفت گرم دارد

پسندی خوار و زارم تا کی چند
ز دو شتم باری ارباری نگیری

هنای کان سر از باغی برآرد
بیارش هر کسی دستی درآرد
بباید کندش از یخ و از بن
اگر بر جای میوه کوه سرآرد

یکی در دو یکی در مون پسند
یکی وصل و یکی هجرون پسند
مواز در مون در دو وصل و هجرون
پسندم آنچه را جانون پسند

دلا خوبون دل خونین پسند
دلا خون شو که خوبان این پسند
متاع کفر و دین بی مشتری نیست
گروهی او ن گروهی این پسند

دو چشم درد در مون تو چنین
نوا دردی بچشمونت نشیند
شدیم رفیق و یاری گرفتی
اگر گو شتم شنو چشم نویند

اگر شیری اگر بیری اگر کور
سرانجامت بود جادو کور
وقت در کور گردد سفره گستر
بگردش موش و مار و عقرب و مور

جد از رویت ای ماه دل افروز
نزد روز از شوشنا سم نه شوا زو
وصالت گر مرا گردد میسر
بود هر روز من چون عید نوروز

دلا اصلا نترسی از ره دور
دلا اصلا نترسی از ته گور
دلا اصلا نترسی که روزی
شوی بنگاه مار و لانه مور

بروی ماهیت ای ماه ده و چاه
بسر و قدت ایزمیده رفا
بجز عشقت خیالی در دلم نی
به دیاری نبوجبسته سر و کا

بجورستان گذردم کم و بیش
بدیدم حال دولتمند و درویش
نه درویشی بخاک بی کفن ماند
نه دولتمند بر دازیک کفن بیش

فلک نه همسری دارد نه هم کف
همیشه شیوه و کارش همیشه

مرا در دنا سوت در مون چه حال
بوت ام گلی آلا بی سِر
مرا درک ناموته گریون چه حال
سرموته کان بارون چه حال

حرام بی تہ بو آلا و گل
حرام بی اگر بی تہ نشیم
حرام بی تہ بو آلا و گل
کشم در پای گلبن ساغر مل

بخجگر در آرن دیده کونم
اگر برنا خونم نه بکوبن
بآتش کربوزن استخونم
نگیرم دل زیار محسوسم

من اون مسکین بی قدر و برسم
من اون سوزنده شمع بی سرم
من اون خشکده نخل بی برسم
من اون خست نه کار دنیا

بیات دست ازین عالم بداریم بیات پای دل از مل بر آریم
بیات بُردباری پیش سازیم بیات تخم نیکوئی بکاریم

موانِ رندم که حصیان پیشه داریم بدستی جام و دستی شیشه داریم
اگر تو یگناهی رو ملک شو مواز خوا و آدم ریشه داریم

دلا از دست تنفسائی بجویم ز آه و ناله خود در فغویم
شوان تار از درد جدائی کرده فریاد مغنه استخویم

موانِ محنت کش حسرت نصیبم که در ملک و هر بومی غریبم
نه بور و زنی که آنی بر من

بهر شوق سر کسے ته داریم بدل مهره روسته ته داریم
بُت من کعبه من قبله من تهئی هر سو نظر سوی ته داریم

بسر عسیرتہ سودائی ندیرم بدل جسرتہ تنائی نہ دیرم
خدا دونه کہ در بازار عشقت بجز چون بیسج کالائی نہ دیرم

غم عشق تہ مادر زاد دیرم نہ از آموزش استاد دیرم
خوشم با آنکہ از مین غم تہ خراب آباد دل آباد دیرم

بغم خوشی تن تا یاد دیرم ز ہجرت نالہ و سہ یاد دیرم
ندارم خاطر شادی بخاطر تہ ہمیشہ خاطر ناشاد دیرم

بنیرتہ دگر یار سے نہ دیرم باخیاری سہ و کاری ندیرم
بدگان تو آن کا سہ مست غم کہ اصلاً روی بازاری ندیرم

بورہ امی روی تہ باغ و بہارم خیالت مونس شبہای تارم
خدا دونه کہ در دنیا می فانی بنیر عشق تہ کار سے ندارم

ز بخت بد هزار اندیشه دیرم همیشه زهر غم در شیشه دیرم
ز ناسازی بخت و گردش چرخ فغان و آه و زاری پیشه دیرم

ز عشقت آتشی در بوته دیرم در اون آتش دل و خون سوته دیرم
سگت گر پانصد بر چشم اید دست بزرگون خاک راهش رفته دیرم

بوره بوره که دیدار ته دینم گل و سنبل ز دیدار ته چسبم
همین شو قم بدمی سالون و ماهون که در روزی دمی بایه نشینم

آلهی آتش عشقم بجان زن شرزان شعله ام براستخوان زن
چو شمعم بر نسوز از آتش عشق بر آن آتش دلم پروانه سان زن

بی ته گلشن بچشم گلخن آیو آوایه گلخن بچشم گلشن آیو
کلم ته گلخن ته گلشنم ته که بایه مرده را جان بر تن آیو

بدل چون یادم از بوم و برآیو
سر شکم بخود از چشم تر آیو
از آن ترسم من برگشته دورم
که عسرم در غریبی بر سر آیو

خوش آن ساعت که یار از در آیو
شو بجران و روز عسم سر آیو
زدل بیرون کنم جانرا بصدق
بهین و اجم که جایش دلبر آیو

بی تهر که سرم بر باش آیو
اختامم چونی درناش آیو
ز بهر دنت بجای اشکم از چشم
ز ترگون شعله های آتش آیو

امان از اختر شوریده مو
فغان از بخت برگردیده مو
فلک از کینه ورزی کی گذاره
دره خون از دل غمیده مو

عزیزون موسم جوش بچاره
چمن پر سبزه صحرالاله زاره
در این موسم دی فرصت نیست
که دنیای دنی بی اعتباره

غم بچید و در دم بی شماره
خداوند اندونه ناصح

تیر سرگشته ام سامون ندازه
دل خون گشته ام در مون ندازه

الهی سوز عشقم بیشتر که
ازین غم کردمی فارغ نشیم

سرم بالین تنم بستر ندازه
نهد دور از ته هر کس سر بالین

نه هر سوت و دلیراناله آیه
نسوت دل چه فزون حال سوت

ز بس مهرخت عالم فرود
فلک را شیوه دایم اینچنین بود

غم عشقت ز گنج رایگان به
کفنی از خاک کویت حقیقت

صدای چاوشان مرده آیه
رفیقون میرون نوبت نبوت

چه خوش بی مهربانی هر دوسری
اگر مجنون دل شوریده داشت

زدست عشق هر شو عالم این بی
خوشم این بی که موده دوست یرم

اگر جایت بچرخ چارمین بی
وگر صد سال در دنیا بوی
مدومت گرگ مرگ اندر کمین بی
در آخر منزلت نیر زمین بی

بگورستان گذر کردم صبحی
شنیدم کله با خاک میگفت
شنیدم ناله وافسان و آهی
که این دنیا میازد بجا هی

هراون کس مال و جا هوشیتر بی
اگر بر سر هند چون خسرو نمانی
دلش از درد دنیا ریشتر بی
بشیرین جانش آخر نیشتر بی

عزیزون از غم و درد جدالی
گرفتارم بدام غربت و درد
پشتمو غم مانده روشنائی
نه یار و همدی نه آشنائی

دل شاد از دل زارش خبرنی
نه تقصیر ته این رسم قدیمه
سلامت روز بیمارش خبرنی
که آزاد از گرفتارش خبرنی

نصیب کس نبی درد دل مو که بسیار غم بجا صل مو
کسی بوز غم و دردم خبر دأ که داره مشکلی چون مشکل مو

بلامرزش بلام دلبرم بی خنمای خوش تاج سرم بی
اگر شاهم بخشد ملک شیراز بهمان بهتر که دلبر در برم بی

ز دل مهر رخ تو رفتنی نی غم عشقت بر کس گفتنی نی
ولیکن سوزش مهر و محبت میان مرد مون بهفتنی نی

تو که خوششید اوج دلربائی چنین بی رحم و سنگیندل چرایی
با قول آن همه مهر و محبت با خسر راه و رسم بیوفائی

نه بور و زرم بغیر بیستزاری شون بیداری و افغان وزاری
بمن سوزده دل بر دور و نزدیک تو از سنگیندلی پروا نداری
خط جواد شیرینی « پایان انتخاب » ملک الخطاطین

زیباترین کتابهای چاپ ایران

حیوان حافظ

متن کامل صحیحترین نسخه اشعار حافظ با تصاویر
و تابلوهای متعدد با خط خوب و نفیس‌ترین چاپ و جلد

رباعیات خیام

زیباترین چاپ همراه با تصاویر و تابلوهای رنگین
با خط خوب و کاغذ و چاپ و جلد عالی.

غزل‌های شمس تبریزی

مجموعه زیبایی از پرشورترین غزل‌های برگزیده شمس
با تصاویر مستند و تذهیب با خط خوب و جلد عالی

فالنامه حافظ

دارای ۵۰ کارت مصور و رنگین و ۵۰ غزل شیوای
حافظ با چاپ لوکس در یک جبهه زیبایی پلاستیکی

شماره ثبت کتابخانه ملی: ۹۶۵-۱۲/۷/۲۵۳۵

بها: ۱۰۰ ریال

مؤسسه انتشارات امیرکبیر